

בס"ד. ש"פ שלח, מבה"ח תמוז, ה'תש"כ

(הנחה בלתי מוגה)

ועתה יגדל נא כח אד' כאשר דברת לאמרי, ואיתא בזהר³ ועל דא תנינן⁴ כל העונה אמן יהא שמיי רבא מברך בכל כחו כו', שעיי"ז קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה⁴. ופירש הרמ"ז, שפסוק זה (ועתה יגדל נא גו') כתוב בתפלת משה בענין המרגלים כשאמר לו ה' עד אנה ינאצוני גו'⁵, שלא אמר עד מתי כו', שמורה על אורך זמן, אבל אמר עד אנה, שהוא על המשך התרחבות מקום כו', כי כבר שלמו עשרה עבירות שעל ידם פגמו בעשרה ספירות המלכות (והיינו שפגמו בבחי' מקום, ספירת המלכות⁶, בכל הבחינות שבה), ולכן אמר עד אנה ינאצוני, עד איזה מקום יגיע הפגם. ועל זה אמר משרע"ה ועתה יגדל נא כח אד', שיגדל כח של כתר חכמה (ר"ת כח) להאיר בשם אד' (בחי' המלכות⁷), והיינו, שבכדי לתקן את הפגם בבחי' המקום, צריך להמשיך מבחי' שלמעלה מבחי' המקום (מלכות), שזוהי המשכת החכמה והכתר, והו"ע יו"ד⁸ וקוצו של יו"ד⁹, שעיי"ז מתמלא הפגם והחסרון בבחי' המלכות. וזהו גם ענין אמירת איש"ר בכל כחו¹⁰, דשמי' רבא הוא בחי' שלמעלה מהשתלשלות, ושמי' רבא מברך היינו שהבחי' שלמעלה מהשתלשלות תומשך לעלם ולעלמי עלמאי, שהם כללות העולמות, עד למטה בעוה"ז, שבזה תושלם הכוונה שנתאוהו הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים¹¹, היינו¹², שיהי' דר בתחתונים כמו שהוא דר בעצמותו כביכול, וכמו עד"מ אדם הדר בבית חבירו, הרי

-
10 ראה ד"ה ועתה יגדל נא באוה"ת פרשתנו (שלח) ע' תפו ואילך. תרע"ח (סה"מ	1 פרשתנו (שלח) יד, יז.
תרע"ח ע' שדמ ואילך). וראה גם לקו"ת פרשתנו מח, ג. אוה"ת שה"ש ח"א ס"ע רסד.	2 ח"ג רכ, א.
ד"ה הנ"ל תרפ"ו (סה"מ תרפ"ו ע' שלא ואילך), תרצ"ד (סה"מ קונטרסים ח"ב שח, א ואילך). ד"ה הנ"ל תשי"ט (תו"מ סה"מ סיון ע' שעח). תשל"ה (סה"מ תשל"ה ע' 411).	3 שבת קיט, ב.
11 ראה הנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפל"ו. ובכ"מ.	4 זהר שם כ, א (ברע"מ). טור או"ח סנ"ו. ועוד.
12 ד"ה זכור תרע"ח (סה"מ תרע"ח ע' קצג).	5 פרשתנו שם, יא.
	6 תניא שעהייה"א פ"ז (פב, א). ובכ"מ.
	7 שעהייה"א שם. לקו"ת פרשתנו לט, ב.
	8 אוה"ת שם ע' תעו.
	9 ראה זח"ג י, ב. פרדס שער כז (שער האותיות) פי"ג.
	10 ראה זח"ג (רע"מ) יז, א. תקו"ז בהקדמה (ו, ב). תניא אגה"ת פ"ד.

כל עצמותו כמו שהוא דר בביתו ה"ה דר בבית חבירו, וכמו"כ הו"ע דירה בתחתונים שיהי' גילוי עצמות אוא"ס למטה. ועי"ז קורעין לו גז"ד של שבעים שנה, שהגז"ד הוא מצד בחי' מקום, בחי' המלכות, שזהו"ע שבעים שנה, שהם ע"ס דמלכות כמו שכל א' כלול מכל הז' מדות. אך מצד המשכת האור שלמעלה מהשתלשלות נקרע הגז"ד. ומכל זה מובן, שבחי' שמי' רבא היא למעלה גם משרש המקום, דכיון שהפגם הגיע בכל סדר ההשתלשלות, לכן צריך להמשיך מבחי' שהיא למעלה לא רק מבחי' המקום אלא גם למעלה משרש המקום, וזהו שמי' רבא, בחי' שמו הגדול¹³ שקודם הצמצום.

ב) והענין הוא, דהנה¹⁴ איתא בפרדר"א¹⁵ עד שלא נברא העולם הי' הוא ושמו בלבד, ואיתא בעבודת הקודש¹⁶ הוא הדין עד שלא נאצל אצילות העליון כו', דמש"א עד שלא נברא העולם היינו קודם הצמצום. ואף שהלשון הוא נברא כו' (ולא נאצל), הרי פירוש בריאה הוא (כמ"ש הרמב"ן עה"ת¹⁷) התהוות חדשה, ולכן הנה גם האצילות (ולמעלה מאצילות) נכלל בשם בריאה, שהו"ע התהוות הכלים, וידוע שע"י הצמצום נתהוו הכלים¹⁸. וזהו עד שלא נברא העולם, דהיינו קודם הצמצום, הי' הוא ושמו בלבד, הוא קאי על העצמות, ושמו קאי על האור. ובאור גופא הנה הוא קאי על עצם האור, ושמו קאי על התפשטות וגילוי האור. ומש"נ הי' הוא ושמו בלבד, הרי פירוש לשון הי' אינו שהי' קודם, שהרי ישנו גם עתה (אחרי הצמצום), אלא הכוונה היא לאמיתת היותו ית', היינו שאופן מציאותו קודם הצמצום הוא בהווי' מיוחדת, שהוא ושמו בלבד, היינו, שלא רק עצם האור אלא גם התפשטות האור, הכל הוא בחי' אחדות פשוטה בתכלית הפשיטות. והענין בזה, דהנה ידוע שבאור הי' עליית הרצון על עולמות, והו"ע הגילוי בשביל הזולת, משא"כ האור שלמעלה מעלות הרצון הוא האור שלעצמו, והו"ע עצם האור והתפשטות האור, הוא ושמו. וזהו גם ענין ספירות אין קץ¹⁹, דלכאורה אינו מובן, הרי ידוע שישנם ע"ס הגנוזות שהם גנוזות במאצילן, וכיון שגם במאציל יש עשר ספירות,

17) בראשית א, א.
18) ראה עץ חיים שער א (דרוש עיגולים ויושר) סוף ענף ג.
19) מאמרי אדה"ז הנחות הר"פ ע' קסט (הובא בד"ה זכור שם). ועם הגהות — אוה"ת שה"ש ח"ג ע' תתקסו.

13) ראה ברכות ג, סע"א ובתוד"ה עונין שם. לקו"ת שבהערה 10. שם פ' ראה יח, ד.
14) בכל הבא לקמן — ראה ד"ה זכור הנ"ל (סה"מ תרע"ח ע' קפט ואילך).
15) פרק ג.
16) חלק היחוד פרק ב.

א"כ מהו ענין ספירות אין קץ. אך הענין הוא²⁰, שבבחי' עלות הרצון, שהוא אור השייך לעולמות, שייך לומר ע"ס, משא"כ באור שלעצמו שהוא בל"ג, לא שייך ההגבלה דעשר ולא תשע עשר ולא אחד עשר²¹, כי אם באופן דספירות אין קץ. אמנם, כללות ענין האור אין בו הגבלות כלל, ולכן כל הבחינות שבו, גם בחינת שמו, הם באופן שהי' הוא ושמו בלבד.

וביאור הענין²² יובן מהמבואר בהוספות לתו"א²³ בענין השם, דאף ששם האדם בכללותו הוא דוגמא לענין האור למעלה, מ"מ אינו משל מכוון. דהנה, בענין השבחים שמשבחים את האדם שהוא חכם או חסיד וכיו"ב, שעיי"ז מעוררים את גילוי החכמה והחסד, הרי גם קודם שנתעורר בהם היו כחות אלו במציאות, אלא שמציאותם היא בהעלם ההיולי העצמי, משא"כ בשם, לא שייך לומר שמקודם הי' בהעלם, גם לא בהעלם היולי העצמי כו'. אבל מ"מ, הרי גם השם יש לו איזו שייכות להאדם, שהרי אנו רואים שדוקא כאשר יקראוהו בשם זה אזי יתעורר, משא"כ אם יקראוהו בשם אחר, שמזה מובן שהשם יש לו איזו שייכות להאדם. אבל ענין השם למעלה הוא באופן שמקודם לא הי' במציאות בכלל, ורק בבחי' יכולת בלבד, שהרי היכולת אינה מציאות כלל כי אם יכולת בלבד, ובאופן שהיכולת על כח זה והיכולת על כח אחר הם בהשוואה, והוא מצד העצמות שהוא נמנע הנמנעות²⁴. וזהו ביאור ענין הי' הוא ושמו בלבד, שגם בחינת שמו כמו שהי' קודם הצמצום, הוא בבחינת אחדות פשוטה שהו"ע בלבד.

וזזהו ענין יהא שמי' רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא, ששמי' רבא, שהו"ע שמו הגדול, בחי' הי' הוא ושמו בלבד, יומשך לעלם ולעלמי עלמיא שהם כללות עולמות בי"ע, הן בי"ע הפרטיים והן בי"ע הכלליים, שזוהו"ע דירה בתחתונים, כנ"ל.

וביאור ענין המשכת שמו הגדול יובן מגודל העילוי שישנו בסדר השתלשלות. דהנה כתיב²⁵ מה רבו מעשיך הוי', דקאי על כללות ההשתלשלות שנקרא בשם מעשה. ויובן מכח המעשה שבאדם שהוא כח היותר תחתון, למטה גם מכח הדיבור, דאף שגם כח הדיבור הוא

(20) ראה גם המשך תרס"ו ע' קפד ואילך.

(23) קב, א. קג, ג.

(21) ספר יצירה פ"א מ"ד.

(24) ראה שו"ת הרשב"א ח"א סתי"ח.

(22) ראה גם סה"מ תרנ"ז ס"ע קצא

הובא בספר החקירה להצ"צ לד, ב.

(25) תהלים קד, כד.

ואילך. המשך תרס"ו שם.

גילוי אל הזולת, מ"מ יש לו איזה יחס אל האדם, ונמשך ונתפס רק בחוש השמיעה, ורק לאדם שבערכו דוקא ולא לבע"ח, משא"כ כח המעשה נמשך ונתפס גם בחוש המישוש, ונמשך גם בדומם שאינו ממהות האדם כלל, והיינו שנמשך לא רק בדבר הנבדל, אלא גם בדבר הנפרד. וטעם הדבר שכח המעשה נמשך למטה כ"כ, הוא, לפי שגם באדם גופא, קודם ירידתו, הוא כח נבדל מהאדם, וכמ"ש בשמונה פרקים להרמב"ם²⁶ דכח העשי' הוא מחלק המתעורר שבנפש לא מכח השכלי כו', ולכן כח המעשה בא בדבר הנבדל ממהותו לגמרי. והדוגמא מזה יובן למעלה, שכללות עולמות ביי"ע הם דוגמת המעשה שבא בדבר נבדל ונפרד, והיינו, שהחיות האלקי הנמשך להם מבחי' המלכות הוא באופן של הבדלה בהם, דאף שההתהוות היא בבחי' קירוב, בהתלבשות ובהתאחדות, עד שכל מהות הנברא הוא רק החיות האלקי, וכידוע פירוש הבעש"ט²⁷ עה"פ²⁸ לעולם הוי' דברך נצב בשמים, מ"מ, הרי הוא מתעלם ומסתתר עד שנראה העולם למציאות נפרד כו', בדוגמת המעשה שבא בדבר הנפרד. וטעם הדבר, לפי שבחי' המלכות עצמה היא בבחי' כח נבדל, שגם בהיותה באצילות הרי היא בבחי' התנשאות, ולכן גם כח המלכות שנמשך ביי"ע הרי הוא מתעלם ומסתתר להוות ולהחיות את הנבראים שנראים לנפרדים. וכמו כח המעשה, שלהיותו כח נבדל, לכן בא גם בדומם. ועוד זאת, שגם בחי' החכמה שבמע"ב (שזהו גם שרש המלכות הוא מחכמה, כמאמר²⁹ אבא יסד ברתא) היא בבחי' עשי', כמ"ש²⁵ כולם בחכמה עשית, שהרי אבא יונק ממזלא³⁰, בחי' שערות בלבד, וכמו השערות שבאדם שהחיות שבהם נמשך ע"י הפסק עצם הגולגולת, והוא חיות מצומצם ביותר, עד כדי כך שכאשר יחתכו השערות לא ירגיש כאב כלל, וכמו"כ אבא יונק ממזלא, שהוא חיות נבדל הבא ע"י הפסק כו'. ולמעלה יותר הנה גם כללות גילוי הקו הוא המשכה שבבחי' שערות בלבד, כמאמר³¹ האי חוטא יקרא קדישא דכל שערא דדיקנא תליין בי' איקרי מזל כו', והיינו לפי שנמשך ע"י הפסק הצמצום. וכשם שנת"ל בענין הנבראים, שהחיות שבהם הוא מצומצם כו' לפי שהמלכות גם בשרשה היא בחי' כח נבדל, הנה כן הוא גם בהמשכת הקו ע"י הפסק הצמצום, שזהו לפי שכללות המשכת הקו הוא רק מבחי'

26) פרק א.

תקו"ז תכ"א (סא, ב).

27) תניא שעיהוה"א פ"א.

30) זח"ג (אד"ר) רפט, ב. עץ חיים שעור

28) תהלים קיט, פט.

הכללים פ"ה. ובכ"מ.

29) זח"ג (רע"מ) רמח, א. רנו, א. רנח, א.

31) זח"ג (אד"ר) קלד, א.

מלכות דא"ס שקודם הצמצום³², שהיא שרש הקן ושרש בחי' המלכות שבכל העולמות, וכדאיתא בתניא³³ ע"פ³⁴ מלכותך מלכות כל עולמים.

אמנם כל זה הוא אופן סדר ההשתלשלות כפי שהוא מצד ההתהוות. אבל התכלית היא שיומשך גם הגילוי דבחי' שמו הגדול, וענין זה נעשה ע"י התורה, שעל ידה נמשך מבחי' החכמה דעצמות אוא"ס בבחי' העשי' (כולם בחכמה עשית). וגם המשכה זו היא ע"י הקן, דכשם שהתהוות העולמות היא ע"י הקן, כמו"כ כל הגילויים דאוא"ס בעולם הם ע"י הקן. והענין בזה, דמשנת"ל שהקן הוא בחי' מזל בלבד, הרי זה בחי' חיצוניות הקן, שהוא מדוד ומוגבל, ופועל התחלקות מעלה ומטה בעולמות, שבאצילות מאיר הארת הקן, ובבי"ע נמשך רק הארה דהארה, והארה דהארה דהארה כו' (כמ"ש בתניא³⁵), ובכללות העולמות יש התחלקות בין עלמא דאתגליא לעלמא דאתכסיא, דבעולמות בי"ע גופא הנה מיצירה ולמטה נקרא עלמא דאתגליא, ועולם הבריאה נקרא עלמא דאתכסיא, וכמ"ש³⁶ יוצר אור ובורא חושך, ולמעלה יותר, הנה כללות בי"ע הוא עלמא דאתגליא, ואצילות הוא עלמא דאתכסיא, וכמארז"ל³⁷ עה"פ³⁸ כי לא יראני האדם וחי, שאפילו החיות הנושאות את הכסא אינן רואין כו', שמעמד החיות הוא בבריאה³⁹, ושם שייך אצלם ענין הראי', לפי שהבריאה היא ג"כ בכלל עלמא דאתגליא, אך באצילות אינן רואין ולמעלה יותר, הנה גם עולם האצילות הוא בכלל עלמא דאתגליא, להיותו א' מד' עולמות אבי"ע, ועלמא דאתכסיא קאי על העולמות שלמעלה מאצילות, שזהו שאמרו⁴⁰ שבגולגלתא יתבין תליסר אלפי רבוא עלמין, דאף שמבואר בכ"מ⁴¹ שאינם בבחי' עלמין ממש, מ"מ הם נקראים בשם עלמין, ועולמות אלו הם עלמא דאתכסיא. וכל החילוקים הנ"ל בעולמות הם מצד הקן שעושה מעלה ומטה. אך כל זה הוא חיצוניות הקן, שהמשכתו מבחי' מלכות דא"ס. אמנם פנימיות הקן הוא בלי גבול, להיות ששרשו מת"ת הנעלם⁴². והמשכת פנימיות הקן היא ע"י התורה, אוריאן תליאתי⁴³, שהיא בקן האמצעי, ת"ת הנעלם.

-
38) תשא לג, כ.	32) ראה לקו"ת בהעלותך לו, א. מסעי
39) ראה תניא רפ"ט בהגהה.	צה, ב"ג.
40) זח"ג (אד"ר) קכה, ב.	33) ראה תניא ספנ"ב ובהגהה שם.
41) תניא אגה"ק ס"כ (קל, א). לקו"ת	34) תהלים קמה, יג.
במדבר ח, סע"ב. אוה"ת וארא ע' קצט.	35) אגה"ק ס"כ.
42) ראה אוה"ת (יהא אור) ע' קפט ואילך.	36) ישע"י מה, ז. וראה לקו"ת שה"ש ד,
סה"מ תרח"ץ ע' קכב. וש"נ.	ג. ובכ"מ.
43) שבת פח, א.	37) במדב"ר פי"ד, כב.

(ד) וזהו גם מ"ש⁴⁴ כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט. והענין בזה⁴⁵, דהנה, ענין הדרך הוא שעשוי לעבור בו ממקום למקום, שיוכלו ללכת מהיכל המלך לכל שאר המקומות שבעיר, ומדרך זו מסתעפים נתיבות ודרכים קטנים שעל ידם יכולים ללכת גם בעיירות קטנות שמסביב, וכללות ענין הדרך הוא באופן שמשמש להליכה וחזרה. וכמו"כ הוא גם למעלה, שכללות הקו נקרא בשם דרך, שעל ידו נמשך מאוא"ס אל העולמות, וממנו מסתעפים גם דרכים קטנים שנמשכים לכל ספירה בפרט כו'. אך להיות שהדרך משמשת להליכה וחזרה, הרי לא מספיק המשכת הקו ע"י הצמצום בשביל התהוות העולמות, אלא צריך להיות גם המשכת הקו לפעול גילוי אלקות בעולם ע"י העבודה דתורה ומצוות, שהתורה נקראת דרך הוי', שהיא דרך כללית בהמשכת גילוי אלקות למטה, והמצוות שהם המשכות פרטיות הם כמו נתיבות ודרכים קטנים בהמשכת גילוי אלקות למטה. ועז"נ לעשות צדקה ומשפט, צדקה הו"ע קיום המ"ע⁴⁶ להמשיך האור והגילוי, ומשפט הו"ע כפיית הרע ע"י שמירת מל"ת. וגם ישנו ענין המשפט בצדקה⁴⁷, לשפוט את עצמו במשפט צדק, ללא השוחד דאהבת עצמו, מה שהוא צריך, וכל השאר הוא מותרות, שמונע את עצמו מהם, ונותן לצדקה. וכמו"כ ישנו גם ענין הכפי' בכל המצוות. וע"י כפי' זו (שכללותה הוא ע"י הל"ת) נעשה כלי מוכשר לקבל הגילוי אור שנמשך ע"י המצוות. וכידוע המשל⁴⁸ מדירת מלך בשר ודם שצריך ליפותה בכל מיני כלים נאים, אך מקודם צריך לנקותה מכל הדברים הבלתי רצויים. וכמו"כ הוא גם בענין מ"ע ומל"ת, שע"י המ"ע נמשך הגילוי אור, וע"י הל"ת נעשה הכשרת הכלים. ובאמת יש עוד מעלה במל"ת, שעל ידם מגיעים בהעצמות שמשם הוא שרש המשכת האור שע"י מ"ע. וכן הוא גם בהדקדוקים וחומרות שבדברי חז"ל שחמורים מדברי תורה⁴⁹ לפי שהם ערבים מדברי תורה⁵⁰, שע"י מגיעים בהעצמות. וזהו גם מ"ש⁵¹ כד אתכפיא ס"ט א אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין, דפירושו אסתלק אינו

(48) לקו"ת בלק ע, ג. אוה"ת שם ע'

תתקצו. ועוד.

(49) ראה עירובין כא, ב. סנהדרין פח, ב במשנה.

(50) ראה ע"ז לה, א. ירושלמי ברכות פ"א ה"ד.

(51) ראה תניא פכ"ז ולקו"ת ר"פ פקודי (מזח"ב קכח, ב).

(44) וירא יח, יט.

(45) ראה ד"ה זכור תרל"ד (סה"מ תרל"ד ע' קלו ואילך). וראה גם ביאורו וישלח לאדמו"ר האמצעי (יט, ב ואילך) ולאדמו"ר הצ"צ (ח"ב ע' תשד ואילך). סה"מ תרפ"ט ע' 9 ואילך. וש"נ.

(46) תו"א מקץ לח, ג. מב, ג. ובכ"מ.

(47) ראה גם סה"מ תרפ"ט ע' 90. וש"נ.

שמסתלק ח"ו כי אם שנמשך האור שבבחינת אסתלק⁵², היינו שע"י הכפי' כו' מגיעים בהשרש שיהי' משם המשכת האור. וכן הי' גם בכללות מ"ת, שעצם ההמשכה נעשה ע"י התורה, אך הכשרת הכלי, וכן בכדי להגיע בהעצמות שמשם תומשך ההמשכה, הרי זה נעשה ע"י הודאת יתרו, שאמר⁵³ עתה ידעתי כי גדול הוי' מכל האלקים. ועד"ז הוא בענין התשובה שלמעלה ממעלת הצדיקים⁵⁴, לפי שע"י התשובה מגיעים בבחי' שלמעלה מהשתלשלות, שלכן מועילה התשובה גם כאשר חטא ופגם, כי הפגם הוא רק בהבחינות שבהשתלשלות, ואילו ע"י התשובה מגיעים למעלה יותר⁵⁵.

(ה) **וזהו** ועתה יגדל נא כח אד', שזהו מה שהשיב משה על דברי ה' עד אנה ינאצוני גו', שפגמו בכל הבחי' שבענין המקום, ומ"מ הנה ע"י התשובה נמשך בחי' שמו הגדול שלמעלה מהשתלשלות, שע"ז מתמלאים כל הפגמים כו'. וזהו גם ענין אמירת איש"ר בכל כחו, שממשיכים בחי' שמי' רבא שקודם הצמצום לעלם ולעלמי עלמאי עד למטה בעוה"ז, שע"ז נשלמת הכוונה דדירה בתחתונים, שיהי' דר בכל עצמותו, כפי שיתגלה לעתיד לבוא, כביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.

(52) ראה תו"א ויקהל פט, ד. ד"ה באתי ואילך.

לגני תשי"א פ"ז (תו"מ סה"מ שבט ע' רסט (54) ראה רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ד. ואילך).

(55) ראה סהמ"צ להצ"צ לח, א"לט, ב. (53) יתרו יח, יא. וראה זח"ב סז, סע"ב ובכ"מ.